

Van Afval Naar Grondstof (VANG)
Rapportage periode 1 januari 2023 tot 1 januari 2024

Inhoud

1. Inleiding.....	4
2. Reductie restafval (maximaal 100 kg restafval per inwoner)	5
3. Toename bronscheiding (voldoen aan 75% bronscheiding).....	7
4. Ontwikkelingen VANG en uitgevoerde acties	9
4.1 Uitvoeringsprogramma VANG-huishoudelijk afval t/m 2025	9
4.2 Menukaart afvalpreventie VANG huishoudelijk afval.....	10
4.3 Afvalchallenge 2023	11
4.4 Onderzoek samenwerking gemeente Stadskanaal en Wedeka Kringloop & Milieu	11
4.5 Contact/bezoek scholen primair onderwijs door afvaladviseur	12
4.6 Werkbezoek gemeente Horst aan de Maas.....	12
4.7 Spelmiddag MEMO (Raadhuisplein Stadskanaal)	14
4.8 Diverse communicatieactiviteiten op de socials (Facebook).....	14
5. Conclusies	15
Bijlage 1 (factsheet gemeente Horst aan de Maas).....	16
Bijlage 2 (hoeveelheden huishoudelijk afval Horst aan de Maas/Stadskanaal)	18
Bijlage 3 (resultaten afvalchallenge).....	19

1. Inleiding

Tot en met 2020 had VANG Huishoudelijk Afval als streefdoel: de gemiddelde hoeveelheid restafval per inwoner terug te brengen tot onder de 100 kilo en het scheidingspercentage van aan de bron gescheiden afvalstromen te laten stijgen naar minimaal 75%. Daar zijn gemeenten goed mee aan de slag gegaan en dat leidde al tot veel minder restafval. Ook wij zetten nog steeds in op het behalen van de oorspronkelijke VANG-doelstellingen. Zoals bekend zaten wij nog steeds ver verwijderd van de 100 kg per inwoner per jaar en het scheidingspercentage van 75%. In 2023 is de hoeveelheid restafval slechts licht gedaald van 134 kg/inwoner naar 132 kg/inwoner.

Nieuwe focus: minder kilo's meer procenten

Eind februari 2024 is een nieuwe Europese norm voor afvalscheiding gepubliceerd, hierin staat onder andere het volgende: in 2035 moet 65 procent van al ons afval gerecycled worden. Daarom is het nu tijd voor een volgende stap! Het nieuwe doel is om in 2030 minimaal 60% van het huishoudelijk afval te recyclen. Dus van kilo's restafval gaan we naar een percentage recyclebaar materiaal in het totale huishoudelijke afval.

De komende jaren moeten gemeenten hun focus dus verleggen van hoeveelheid restafval naar meer en schonere grondstoffen. Want als de grondstofstromen schoon zijn, is de bijvangst weinig restafval. Daarvoor moeten we grondstoffen beter scheiden van restafval en daarnaast de kwaliteit van die grondstofstromen verbeteren.

We willen nog steeds zoveel mogelijk waardevolle materialen uit het restafval houden om te voorkomen dat ze worden verbrand. Schone deelstromen zorgen verderop in de keten voor meer recycling. Daar ligt een gedeelde verantwoordelijkheid. Gemeenten en inzamelaars proberen hun inwoners zo goed mogelijk te informeren, faciliteren en motiveren om hun afval juist te scheiden. Producenten werken aan verpakkingen die steeds beter te recyclen zijn. Daarnaast worden recyclingstechnieken bij verwerkers ook steeds beter. Zo zorgen partijen er gezamenlijk voor dat we meer gaan recyclen.

Laten we de 100 kilo daarmee los? Nee, maar het accent ligt vanaf nu op het percentage gerecycled materiaal. Het aantal kilo's restafval wordt daarmee een resultaat van de recycledoelstelling.

In deze VANG-rapportage 2023 kunt u de bereikte resultaten over 2023 lezen. Verder besteden wij in deze rapportage aandacht aan landelijke ontwikkelingen in het kader van VANG en in 2023 door ons uitgevoerde acties.

2. Reductie restafval (maximaal 100 kg restafval per inwoner)

Wat hebben we tot nu toe bereikt

Hoeveelheid ingezameld restafval 2023

Op basis van het aantal inzameldagen per jaar en maximaal 100 kg per inwoner (totaal circa 3.180 ton) kunnen we uitrekenen hoeveel ton afval er gemiddeld maximaal per inzameldag mag zijn. In 2023 waren er 65 inzameldagen. Dit betekent dat er maximaal circa 48,9 ton restafval per inzameldag zou mogen zijn. In 2023 is er 4.204 ton restafval ingezameld. Dit komt overeen met 132 kg per inwoner. Per inzameldag was dit gemiddeld 64,7 ton.

RESTAFVAL																
2023																
maand	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	totaal			
tonnage	360	328	331	334	356	326	320	334	332	411	445	327	4.204	3180		
aantal inzameldagen	5	5	5	5	5	5	5	5	5	7	7	6	65	65		
gewicht per dag (ton)	72,0	65,6	66,2	66,8	71,2	65,2	64,0	66,8	66,4	58,7	63,6	54,5	64,7	48,9	max/dag	
aantal containers	7.975	7.373	7.537	7.719	7.777	7.730	7.639	7.425	7.711	8.262	8.002	8.031	93.181			
aantal containers per dag	1.595	1.475	1.507	1.544	1.555	1.546	1.528	1.485	1.542	1.180	1.143	1.339	1.434			
kg/inw	11	10	10	11	11	10	10	11	10	13	14	10	132			

Uit de tabel (hoe donkerder de kleur, hoe hoger het getal) blijkt dat deze hoeveelheid (48,9 ton) op geen enkele inzameldag is gehaald. Het gemiddeld laagste gewicht van een inzameldag bedraagt 54,5 ton (december 2023). Stel dat dit laagste gewicht 65 dagen was ingezameld dan was theoretisch in totaal 3.543 ton restafval ingezameld wat overeenkomt met circa 111,4 kg per inwoner. Echter, het gemiddelde bedraagt 64,7 ton per dag. Op basis van deze waarden lijken hoeveelheden tussen 110 kg per inwoner en minder dan 132,2 kg per inwoner haalbaar, maar deze hoeveelheden zijn nog steeds verwijderd van de 100 kg per inwoner. De hoeveelheid restafval is in 2023 ten opzichte van 2022 (134 kg/inw.) wel weer afgenomen, maar helaas met slechts 2 kg/inw.

Hoeveelheden op afvalbrengstation

In onderstaande tabel een overzicht van de grotere afvalstromen die op het afvalbrengstation zijn gebracht.

Ten opzichte van 2022 is de hoeveelheid grof huishoudelijk restafval, hout, puin en tuinafval in 2023 met 637 ton afgenomen.

De strengere controle en instructies met betrekking tot het beter scheiden van de afvalstromen vanaf 2022 heeft geleid tot minder grof huishoudelijk restafval, hout en puin en tuinafval. Het aantal betalende bezoekers is lager dan de afgelopen twee jaren.

Afval (in ton)	2020	2021	2022	2023	verschil 2023 t.o.v. 2022
Grof huishoudelijk	2.570	2.365	1.782	1.571	211
Hout (B/C-hout)	2.890	2.646	1.810	1.669	141
Puin	3.400	2.947	1.725	1.523	202
Tuinafval	1.986	1.801	1.551	1.468	83
				totaal	637
Aantal betalende bezoekers (hele jaar)	25.840	30.448	23.435	22.207	

Hoeveelheid ingezameld GFT-afval

In onderstaande tabellen de hoeveelheden in 2023 ingezameld GFT-afval.

GFT-AFVAL															
2023															
maand	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	totaal		
tonnage	153	129	270	267	374	263	238	325	261	211	173	59	2.723		
aantal inzameldagen	7	5	13	10	10	10	11	13	11	10	10	5	115		
gewicht per dag (ton)	21,9	25,8	20,8	26,7	37,4	26,3	21,6	25,0	23,7	21,1	17,3	11,8	23,7	118,4	per week
aantal containers	3.199	2.839	5.052	5.648	6.030	5.731	6.181	6.588	5.490	4.462	3.952	1.636	3		
aantal containers per dag	457	568	389	565	603	573	562	507	499	446	395	327	0	0	per week
kg/inw	5	4	8	8	12	8	7	10	8	7	5	2	86		

In 2023 is 2.723 ton GFT-afval ingezameld. Ten opzichte van 2022 (2.782 ton) is de hoeveelheid gedaald met 59 ton.

Het aantal aanbiedingen GFT-afval is en blijft laag. De bereidheid van inwoners om kleine hoeveelheden GFT-afval en etenresten aan te bieden in de GFT-container blijft laag. Verder in deze rapportage kunt u lezen hoe het Groente-, fruit en etensresten en grof tuinafval in de gemeente Horst aan de Maas wordt ingezameld en hun inzamelresultaten beduidend beter zijn.

3. Toename bronscheiding (voldoen aan 75% bronscheiding)

Wat hebben we tot nu toe bereikt

Reductie van de hoeveelheid restafval betekent dat de inwoners het afval beter moeten scheiden. Ook is het belangrijk dat inwoners bewust kijken naar hun inkoop. De doelstelling is dat minimaal 75% van het ingezamelde afval gescheiden moet worden ingezameld. In de tabel is af te lezen dat op basis van de ingezamelde hoeveelheden het scheidingspercentage in 2023 64,2 % was. Ten opzichte van 2022 (64,5%) een lichte afname. Dit heeft onder andere te maken met het feit dat de hoeveelheid PMD-afval lager is dan in voorgaande jaren. De verklaring die hier onder andere voor kan worden gezocht is statiegeld op kleine plastic flesjes en blikjes. De kwaliteit van de gescheiden stromen is in onze gemeente nog steeds goed, in tegenstelling tot een aantal andere gemeenten waar de kwaliteit te wensen overlaat en er regelmatig afkeuring is van de ingezamelde afvalstromen.

In onderstaande tabel een weergave van de toename/afname van de verschillende afvalstromen. In de tabel is te zien dat de hoeveelheden in 2023 ten opzichte van 2022 en 2021 voor bijna alle gescheiden ingezamelde afvalstromen, op textiel en AEEA na, zijn afgenomen. De bronscheiding is daardoor niet toegenomen naar een hoger percentage. Dit is te wijten aan het feit dat de hoeveelheid restafval nog veel te hoog is en daar nog steeds te veel afvalstromen inzitten die daarin niet thuishoren. In de tabel op de volgende pagina (samenstelling restafval) zijn deze hoeveelheden op basis van de jaarlijks uitgevoerde sorteeraanalyses berekend.

In onderstaande tabel is te zien dat de gescheiden hoeveelheid afval in 2023, totaal 7.525 ton is, deze hoeveelheid is lager dan de totale hoeveelheid van 2022 (7.748 ton). In combinatie met het ingezameld restafval bedragen deze hoeveelheden respectievelijk 11.729 ton (2023) en 12.008 ton (2022), 279 ton minder dan in 2022.

Afvalstroom:	Totaal	Totaal	Totaal	Totaal	2023 t.o.v. 2021	2023 t.o.v. 2022		
	2020	2021	2022	2023	minder	meer	minder	meer
Restafval	4.763	4.621	4.260	4.204	417		56	
Gescheiden ingezameld:								
GFT	3.354	3.037	2.782	2.725	312		57	
PMD	864	853	805	731	122		74	
OPK	2.013	1.836	1.616	1.598	238		18	
Glas	662	651	625	582	69		43	
Textiel	175	153	152	170		17		18
AEEA	179	168	148	186		18		38
KCA	88	85	69	65	20		4	
Grof tuinafval	1.986	1.801	1.551	1.468	333		83	
Grof huishoudelijk afval	2.645	2.363	1.782	1.571	792		211	
Totaal gescheiden Ingezameld:	9.321	8.584	7.748	7.525				
Totaal ingezameld:	14.084	13.205	12.008	11.729	1.476		279	
Scheidingspercentage	66,2%	65,0%	64,5%	64,2%				

AEEA: Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparatuur

Samenstelling restafval

Restafval	2021		2022		2023	
Laagbouw	4.107		3.770		3.691	
Hoogbouw	514		490		513	
Totaal	4.621		4.260		4.204	
VANG-stromen			Laagbouw		Laagbouw	
Jaar	2021		2022		2023	
	percentage	ton	percentage	ton	percentage	ton
Restafval		4.107		3.770		3.691
GFT	27,4%	1.125,3	24,9%	938,7	21,2%	781,1
PMD	5,9%	242,3	6,7%	252,6	5,1%	187,7
OPK	5,5%	225,9	7,1%	267,7	3,6%	132,7
Glas	1,3%	53,4	4,8%	181,0	6,7%	245,6
Textiel	6,1%	250,5	8,9%	335,5	11,6%	429,4
AEEA	1,3%	53,4	2,8%	105,6	1,7%	63,6
KCA	0,7%	28,7	0,5%	18,9	0,7%	26,3
Grof tuinafval	2,3%	94,5	3,2%	120,6	1,9%	69,0
Totaal		2.074,0		2.220,5		1.935,3
VANG-stromen			Hoogbouw		Hoogbouw	
Jaar	2021		2022		2023	
	percentage	ton	percentage	ton		
Restafval		514		490		513
GFT	12,2%	62,7	16,5%	80,9	15,1%	77,7
PMD	5,1%	26,2	6,4%	31,4	7,0%	35,9
OPK	3,8%	19,5	1,8%	8,8	4,5%	22,9
Glas	0,6%	3,1	2,6%	12,7	4,0%	20,7
Textiel	1,2%	6,2	2,2%	10,8	6,3%	32,4
AEEA	1,4%	7,2	0,1%	0,5	0,3%	1,7
KCA	0,4%	2,1	1,8%	8,8	0,8%	4,1
Grof tuinafval	1,7%	8,7	8,6%	42,1	5,9%	30,1
Totaal		135,7		196,0		225,4
VANG-stromen		Laagbouw en Hoogbouw				
Jaar	2021		2022		2023	
	percentage	ton	percentage	ton	percentage	ton
Restafval		4.621		4.260		4.204
GFT		1.188,0		1.019,6		858,7
PMD		268,5		284,0		223,6
OPK		245,4		276,5		155,5
Glas		56,5		193,7		266,3
Textiel		256,7		346,3		461,8
AEEA		60,6		106,1		65,2
KCA		30,8		27,7		30,4
Grof tuinafval		103,2		162,8		99,2
Totaal		2.209,7		2.416,5		2.160,8

4. Ontwikkelingen VANG en uitgevoerde acties

4.1 Uitvoeringsprogramma VANG-huishoudelijk afval t/m 2025

Het doel van het Rijksbrede programma circulaire economie is om in 2050 volledig circulair te zijn. Om grondstoffengebruik verder te verlagen en te zorgen voor maximaal waardebehoud, verschuift de focus naar de voorkant van de productieketen. Hierbij wordt ingezet op waardebehoud van materialen en producten en creatie van nieuwe circulaire producten en diensten door in te zetten op andere circulariteitsstrategieën, zoals hergebruik, circulair ontwerp, delen, lenen en reparatie.

Dit vormt de leidraad voor activiteiten vanuit het Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie. Het Uitvoeringsprogramma bevat een mix aan instrumenten om de transitie naar een circulaire economie te bevorderen en een versnelling te realiseren, zoals stimuleren van circulair productontwerp en circulaire producteisen, bevorderen van circulaire ambachtscentra, versterken van producentenverantwoordelijkheid en bevorderen van circulair consumentengedrag. Ook verbetering van de kwaliteit van de deelstromen van afvalscheiding vormt een speerpunt. Het Uitvoeringsprogramma Van Afval naar Grondstof - Huishoudelijk Afval (hierna VANG-HHA) is onderdeel van het Uitvoeringsprogramma circulaire economie.

Voor huishoudens betekent een circulaire economie minder spullen gebruiken, producten langer gebruiken, hergebruiken en repareren, en afval meer en beter scheiden zodat het gerecycled kan worden. Zo dragen huishoudens eraan bij dat zo min mogelijk waardevolle grondstoffen weglekken en worden verbrand.

Het nieuwe Uitvoeringsprogramma VANG-HHA 2021- 2025 heeft als doel om in lijn met de Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen, de kwaliteit van de ingezamelde huishoudelijke afvalstromen te verhogen en daarmee de recycling te verbeteren. Het programma heeft als motto: met optimale afvalscheiding naar hoogwaardige recycling.

4.2 Menukaart afvalpreventie VANG huishoudelijk afval

In maart 2023 is de menukaart afvalpreventie VANG huishoudelijk afval gepresenteerd. Deze menukaart is een handreiking voor gemeenten om afvalpreventie te stimuleren en daarmee het gebruik van grondstoffen te verminderen. Daarnaast draagt afvalpreventie, in de vorm van reparatie, bij aan het verlengen van de levensduur van producten. Preventie is ook een belangrijk thema in het Nationaal Programma Circulaire Economie. Gemeenten en afvalinzamelaars kunnen inwoners en bedrijven hiertoe op verschillende manieren stimuleren.

Hoe stimuleer je gedragsverandering?

Inwoners hebben minder huishoudelijk afval als de fysieke, sociale en economische omgeving hiervoor optimaal is ingericht. Een omgeving waarin het kopen van nieuwe spullen of verpakkingen wordt ontmoedigd. Een gemeente heeft een unieke positie in het creëren van zo'n omgeving. Je kunt er op verschillende manieren voor zorgen dat het voorkomen van afval aantrekkelijker wordt:

- Creëer de gelegenheid. Vergroot de beschikbaarheid, bereikbaarheid en vindbaarheid van diensten en producten. Dit doe je bijvoorbeeld door het aanbod van tweedehands winkels of reparateurs te vergroten en/of financieel aantrekkelijker te maken.
- Vergroot de persoonlijke capaciteit (kennis, vaardigheden) die nodig is om afval te voorkomen. Dit kan met communicatieve activiteiten en het uitdelen van tools. Denk aan het adviseren van het gebruik van wasbare luiers of het eetmaatje om voedselverspilling te voorkomen.
- Vergroot de motivatie van inwoners met communicatieve activiteiten om inwoners bewust te maken van bepaalde motieven en sociale normen en om belemmeringen weg te nemen. Let op: deze op motivatiegerichte communicatie kan pas effectief zijn als het gedrag makkelijk kan worden uitgevoerd (dus als gelegenheid en capaciteit op orde zijn). Deze communicatie moet passen bij de motieven en belemmeringen die spelen bij een specifieke doelgroep en in relatie tot specifiek gedrag (bijv. jongeren en het kopen van tweedehands spullen).

In de menukaart is aandacht voor andere: delen en lenen, reparatie, tweedehands kopen, herbruikbare bakers/maaltijdverpakkingen en voedselverspilling.

4.3 Afvalchallenge 2023

In juni 2023 hebben wij een afvalchallenge gehouden. Via een bericht op internet hebben wij onze inwoners uitgenodigd mee te doen aan de afvalchallenge. Wij hadden gehoopt op minimaal 25 deelnemers. Ondanks de mogelijkheid om een cadeaubon te kunnen winnen hebben helaas slechts vijf deelnemers meegedaan.

In de afvalchallenge ging het niet alleen om het zo goed mogelijk scheiden van de PMD (plastic en metalen drinkverpakkingen), GFT (groente, fruit en tuinafval), papier/karton, textiel, glas, Klein Chemisch Afval (KCA) en het restafval, maar ook om inzicht te krijgen in koop- en afvalscheidingsgedrag van inwoners. De deelnemers werden uitgedaagd om zo min mogelijk restafval te hebben en in ieder geval onder de 8,3 kg per inwoner te zitten, 8,3 kg per maand is namelijk 100 kg per jaar.

Aan de deelnemers werd gevraagd het restafval gedurende een maand te wegen en de hoeveelheden bij te houden in een logboek. Daarnaast was er een vragenlijst met algemene vragen over samenstelling huishouden, aantal kinderen, huisdieren en specifieke vragen over afval. De uitkomst was dat alle deelnemers minder dan 8 kg/inwoner aan restafval hadden weggegooid in de maand juni.

De vijf deelnemers hebben de afvalchallenge heel serieus uitgevoerd daardoor heeft de afvalchallenge ons wel waardevolle informatie opgeleverd. De behaalde resultaten en beantwoording van de vragen kunt u lezen in bijlage 3. De afvalchallenge werd afgesloten met een lunch en in bijzijn van de portefeuillehouder werden de opgedane ervaringen uitgewisseld.

Het is de bedoeling om deze afvalchallenge vaker uit te voeren, al dan niet in een andere vorm.

4.4 Onderzoek samenwerking gemeente Stadskanaal en Wedeka Kringloop & Milieu

In de periode september 2023 t/m december 2023 heeft een student bedrijfskunde van de Hanzehogeschool een afstudeeropdracht gedaan in de gemeente Stadskanaal.

Zijn onderzoek behandelt het verbeteren van de samenwerking tussen Wedeka Kringloop en het gemeentelijke afvalbrengstation (hierna ABS genoemd), om zo de hoeveelheid herbruikbare huishoudelijke goederen te verhogen. Uit eigen onderzoek en observaties blijkt dat er momenteel nog te veel herbruikbaar grof huishoudelijk afval op het gemeentelijke ABS terechtkomt. Het onderzoek is te beschouwen als een onderdeel van uitvoering van maatregel 4 uit het VANG-maatregelenplan 2022-2025.

De opdracht bestond uit het doen van onderzoek, afnemen van interviews bij bezoekers van kringloopbedrijf en ABS en zoeken naar gemeenten die al een betere samenwerking kennen dan de gemeente Stadskanaal.

Het onderzoek heeft geleid tot onder andere de volgende aanbevelingen:

Meer voorlichten: Er heerst toch nog steeds een gebrek aan bewustzijn over het scheiden van (grof) huishoudelijke goederen onder de bezoekers. De bewustwording zou vergroot kunnen worden door het organiseren van voorlichtingsdagen. Voor deze voorlichtingsdagen zou dan samenwerking gezocht kunnen worden met de partners die het afval voor de gemeente inzamelen en/of verwerken.

Communicatiecampagne: Start een communicatiecampagne via verschillende kanalen, zoals social media, lokale kranten en de gemeentewebsite. Op deze wijze kunnen de inwoners eenvoudig op de hoogte worden gesteld. Maak hierbij gebruik van bedrukte forex borden (reclame). Social media is een eenvoudig hulpmiddel om dit onderwerp te promoten en kan daarnaast gebruikt worden om de positieve gevolgen te delen.

Interne trainingssessies voor medewerkers van het ABS: Medewerkers en invalpersoneel kunnen de bezoekers nog beter voorzien van informatie en instrueren over het scheiden van de diverse (grof) huishoudelijke afvalstromen en repareerbare goederen.

Plaats extra containers op het ABS voor de acceptatie van herbruikbare kringloopgoederen en dat deze structureel geleged kunnen worden door Wedeka kringloop.

Openen van een repaircafé: Een repaircafé wordt gezien als een oplossing om kapotte goederen te repareren en dat daarmee het aantal herbruikbare goederen toeneemt.

4.5 Contact/bezoek scholen primair onderwijs door afvaladviseur

Alle scholen zijn in 2023, door de afvaladviseur, benaderd voor een persoonlijk gesprek en/of bezoek. Op twee scholen na heeft hij ze allemaal gesproken over het thema afval en VANG.

Een gering aantal scholen is door de afvaladviseur bezocht. Afgezien van de E-waste race die jaarlijks wordt gehouden zijn scholen terughoudend met het deelnemen aan activiteiten in het kader van educatie en voorlichting.

4.6 Werkbezoek gemeente Horst aan de Maas

In oktober 2023 heeft een delegatie van de gemeente Stadskanaal een werkbezoek gebracht aan de gemeente Horst aan de Maas. Zoals landelijk bekend is de gemeente Horst aan de Maas al vele jaren koploper als het gaat om voldoen aan de VANG-doelstellingen. Hieronder een korte uiteenzetting hoe de gemeente Horst aan de Maas haar afvalinzameling heeft georganiseerd.

De gemeente Horst aan de Maas heeft in 2012 een nieuw systeem van afvalinzameling ingevoerd. Sinds die tijd zijn hun inwoners Nederlands kampioen afval scheiden. Vroeger kwam er per inwoner 170 kilo restafval vrij en lag het scheidingspercentage op 69%. Over 2021 lag het scheidingspercentage op 93% en werd er 24 kilo fijn restafval per inwoner ingezameld.

Karakterschets gemeente:

- Landelijk gelegen
- Groot oppervlak – grootste gemeente van Limburg
- 16 kernen
- 42.400 inwoners
- 17.600 aansluitingen voor de afvalinzameling
- Veel woningen met tuin, weinig hoogbouw

In Horst aan de Maas werken een beleidsmedewerker afval, een beleidsondersteuner afval en grondstoffen en een afvalcoach samen aan het dossier afval.

De vier belangrijkste afvalstromen:

Tuinafval

De inwoners van Horst aan de Maas houden tuinafval en keukenafval apart. Tuinafval brengen zij naar korven die in de straat staan. Hiervan staan er circa 1.250 in de gehele gemeente, binnen de bebouwde kom maximaal 100 m van de erfgrans, buiten de bebouwde kom maximaal 200 m van de erfgrans. Het tuinafval wordt verwerkt tot groencompost.

Keukenafval

Keukenafval wordt twee keer per week aan huis ingezameld in kleine emmers en in minder bevolkte gebieden een keer per week in een container. Het keukenafval wordt vergist en nagecomposteerd.

PMD

Plastic verpakkingen, Metalen verpakkingen (blik) en Drankpakken (PMD) worden gezamenlijk ingezameld met een container, die elke twee weken wordt geleegd.

Fijn restafval

Fijn restafval wordt in tariefzakken ingezameld, die elke twee weken worden opgehaald. Een tariefzak kost € 1,70.

De inzameling van papier gebeurt met behulp van lokale verenigingen en verschilt per kern.

Voor glas, luiers en textiel zijn er brengcontainers.

Voor de overige afvalstromen is er een (gratis) haalsysteem aan huis, in plaats van een milieustation (ABS). Alleen voor het ophalen van matrassen, grofvuil, bouw- en sloopafval, steenpuin en asbest gelden (marktconforme) tarieven.

Hoe ziet het inzamelsysteem eruit? Het inzamelsysteem is gericht op balans in de 'afvaldriehoek'. De gemeente Horst aan de Maas streeft naar duurzaamheid (maximale scheiding van herbruikbare stromen), met een hoog serviceniveau voor de burger (zoveel mogelijk aan huis ophalen) tegen een acceptabel en stabiel tarief.

Inwoners waarderen het afval scheiden en zijn tevreden over het hoge serviceniveau. Een gemiddeld meerpersoonshuishouden betaalt per jaar € 255,- voor de totale afvalinzameling (exclusief halen van te betalen afvalstromen). Er wordt niet alleen ingezet op duurzame verwerking, maar ook steeds meer op duurzame inzameling als het gaat om voertuigen. De vervuiling in de gescheiden stromen is beperkt.

De volgende communicatiemiddelen worden ingezet:

Afvalpanel
Campagne
Promotie
Ambassadeurs
Inhaken op landelijke campagnes

In bijlage 1 een factsheet van de gemeente Horst aan de Maas en in bijlage 2 een vergelijking van de in de gemeente Horst aan de Maas en in de gemeente Stadskanaal ingezamelde afvalstromen en hoeveelheden.

De gemeente Horst aan de Maas heeft dus een behoorlijk afwijkend inzamelsysteem ten opzichte van de gemeente Stadskanaal hieronder de overduidelijke verschillen.

	Horst aan de Maas	Stadskanaal	opmerkingen
Inzameling tuinafval	1.250 korven voor tuinafval	GFT-container of ABS	
Inzameling etenresten (gfe)	2 x per week, 104 x per jaar,	23 x per jaar	

	in kleine emmers of container	GFT-container	
Inzameling PMD-afval	PMD-container 26 x per jaar	PMD-zak 26 x per jaar	
Inzameling restafval	Tariefzak 26 x per jaar	restafval-container 13 x per jaar	€ 1,70 per zak, bovenop de afvalstoffenheffing
Afvalbrengstation (ABS)	Geen ABS, diverse stromen worden tegen betaling opgehaald	Diverse stromen kunnen worden gebracht tegen betaling	
Luiers	luiercontainers	3 brenglocaties	
Afvalstoffenheffing	€ 255,00	€ 202,00	Peiljaar 2021

4.7 Spelmiddag MEMO (Raadhuisplein Stadskanaal)

De afvaladviseur had in oktober 2023 een spelmiddag willen houden bij ons speeltoestel de MEMO (memory/movement) met als thema afval. Daarvoor is hij alle scholen van het primair onderwijs bij langs gegaan en heeft posters uitgedeeld en de scholen geattendeerd op die spelmiddag.

Helaas heeft geen enkel kind de spelmiddag bezocht. We proberen op een nader te bepalen datum/tijdstip nog eens een spelmiddag met de MEMO te organiseren. Wel zien we dat de MEMO spontaan door kinderen/mensen wordt gebruikt.

4.8 Diverse communicatieactiviteiten op de socials (Facebook)

Er zijn in 2023 redelijk wat socials over afval op facebook geplaatst.

Maandelijks de afvalquiz, deze wordt over het algemeen goed ontvangen: mensen doen mee en geven ook aan dit helpend te vinden. Nooit veel reacties, minder dan 10.

Verder vooral geïnformeerd over afwijkende ophaaldagen en bijzonderheden, hier komen ook nog wel eens negatieve reacties op: dingen die eigenlijk in een fixi-melding horen bijvoorbeeld.

Afvalwijzer app gepromoot: wordt ook handig gevonden over het algemeen

Voorbeelden van inwoners die zich inzetten wordt gewaardeerd op socials. In verhouding veel reacties en deze zijn dan positief (50+ reacties).

5. Conclusies

Over de periode 1 januari 2023 tot 1 januari 2024 kunnen de volgende conclusies worden getrokken.

Reductie Restafval

De totale hoeveelheid restafval mocht eind 2023 maximaal circa 3.180 ton bedragen. In 2023 was 4.204 ton restafval ingezameld. Dit komt overeen met circa 132,2 kg per inwoner, 1,8 kg per inwoner minder dan in 2022. Op basis van het laagst ingezameld gewicht in 2023 van 54,5 ton op één inzameldag zou 3.543 ton theoretisch de laagste hoeveelheid zijn, wat overeenkomt met circa 111,4 kg per inwoner. Nog steeds verwijderd van de 100 kg per inwoner. Er zit nog circa 2.000 ton aan te scheiden/recyclen afval in het restafval.

Hoeveelheden op afvalbrengstation

Ten opzichte van 2022 is de hoeveelheid grof huishoudelijk restafval, hout, puin en tuinafval afgenomen. De strengere controle en instructies met betrekking tot het scheiden hebben geleid tot weer minder grof huishoudelijk restafval, hout en puin en tuinafval. Het aantal betalende bezoekers is lager dan de afgelopen twee jaren. Ten opzichte van 2022 is er van een aantal afvalstromen circa 637 ton minder gebracht. We verwachten dat deze hoeveelheid nog verder naar beneden kan.

Hoeveelheid GFT-afval

In 2023 is 2.723 ton GFT-afval ingezameld. Ten opzichte van 2022 (2.782 ton) is de hoeveelheid gedaald met 59 ton. Het aantal aanbiedingen GFT-afval is en blijft laag.

Toename scheidingspercentage

Het scheidingspercentage was in 2023, 64,2 %, ten opzichte van 2022 een lichte afname (64,5%). De gescheiden hoeveelheid afval was in 2023, totaal 7.525 ton. Deze hoeveelheid is lager dan de totale hoeveelheid van 2022 (7.748 ton). In combinatie met het ingezameld restafval bedragen deze hoeveelheden respectievelijk 11.729 ton (2023) en 12.008 ton (2022), 279 ton minder dan in 2022.

Uit de sorteeranalyses die in 2023 zijn gedaan blijkt dat het restafval nog steeds grote hoeveelheden (meer dan 100 ton) bevat van de volgende afvalstromen, te weten: GFT-afval, PMD-afval, glas en textiel, ruim 2.000 ton. Hieruit blijkt dat de inwoners minder goed het afval hebben gescheiden in 2022, maar doordat de totale hoeveelheid afval lager was, is het scheidingspercentage licht gedaald.

Uitgevoerde acties in 2023

Het werkbezoek aan de gemeente Horst aan de Maas, de afvalchallenge, de benadering van de scholen van het primair onderwijs en het onderzoek naar de samenwerking tussen de gemeente Stadskanaal en Wedeka Kringloop & Milieu heeft heel veel waardevolle informatie opgeleverd, onder andere dat hoe beter het inzamelsysteem en de daarbij geleverde service is, des te beter de inzamelprestaties. Daarnaast is en blijft intensieve communicatie en voorlichting belangrijk. Een andere belangrijke conclusie is dat de interesse voor en betrokkenheid bij het onderwerp afval en duurzaamheid heel laag is.

Bijlage 1 (factsheet gemeente Horst aan de Maas)

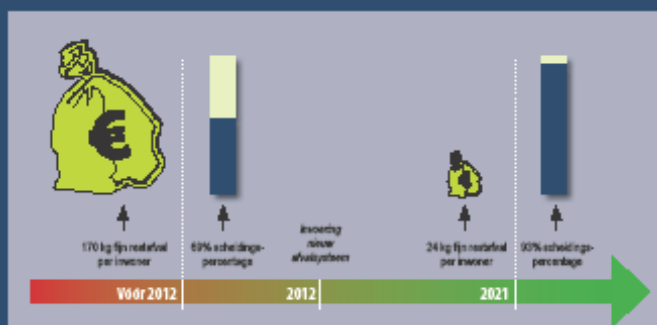
AFVAL SYSTEEM HORST A/D MAAS

...AL MEER DAN 10 JAAR EEN GROOT SUCCES!

Kampioen afval scheiden

De gemeente Horst aan de Maas heeft in 2012 een nieuw systeem van afvalinzameling ingevoerd. Sinds die tijd zijn onze inwoners Nederlands kampioen afval scheiden. Vroeger kwam er per inwoner 170 kilo restafval vrij en lag het scheidingspercentage op 69%. Over 2021 lag het scheidingspercentage op 93% en werd er 24 kilo fijn restafval per inwoner ingezameld.

Karakterschets

- Landelijk gelegen
- Groot oppervlak – grootste gemeente van Limburg
- 16 kernen
- 42.400 inwoners
- 17.600 aansluitingen voor de afvalinzameling
- Veel woningen met tuin, weinig hoogbouw

De vier belangrijkste afvalstromen

Tuinafval

104x / Jr
Keukenafval

26x / Jr
PMD

26x / Jr
Fijn restafval

- De inwoners van Horst aan de Maas houden tuinafval en keukenafval apart. Tuinafval brengen zij naar korven die in de straat staan. Dit wordt verwerkt tot groencompost.
- Keukenafval wordt twee keer per week aan huis ingezameld in kleine emmers en in minder bevolkte gebieden een keer per week in een container. Het keukenafval wordt vergist en nagecomposteerd.
- Plastic verpakkingen, Metalen verpakkingen (blik) en Drankpakken (PMD) worden gezamenlijk ingezameld met een container, die elke twee weken wordt geleegd.
- Fijn restafval wordt in tariefzakken ingezameld, die elke twee weken worden opgehaald. Een tariefzak kost € 1,70.
- De inzameling van papier gebeurt met behulp van lokale verenigingen en verschilt per kern.
- Voor glas, luiers en textiel zijn er brengcontainers.
- Voor de overige afvalstromen is er een (gratis) haalsysteem aan huis, in plaats van een milieustation. Alleen voor het ophalen van matrassen, grofvuil, bouw- en sloopafval, steenpuin en asbest geldt een tarief.

AFVALSYSTEEM HORST AAN DE MAAS

Bevindingen

- Inwoners waarderen het afval scheiden en zijn tevreden over het hoge serviceniveau.
- Een gemiddeld meerpersoonshuishouden betaalt per jaar € 255,- voor de totale afvalinzameling.
- Er wordt niet alleen ingezet op duurzame verwerking, maar ook steeds meer op duurzame inzameling als het gaat om voerstuigen.
- De vervuiling in de gescheiden stromen is beperkt.

Hoe ziet het inzamelsysteem eruit?

Het inzamelsysteem is gericht op balans in de 'afvaldriehoek'. Wij streven naar duurzaamheid (maximale scheiding van herbruikbare stromen), met een hoog serviceniveau voor de burger (zoveel mogelijk aan huis ophalen) tegen een acceptabel en stabiel tarief.

Toekomst: doorontwikkeling inzamelsysteem

Horst aan de Maas optimaliseert haar inzamelsysteem continu.

De gemeente zoekt samen met andere Limburgse gemeenten naar betere afvalverwerking. Een aantal van de huidige contracten voor de afvalverwerking lopen eind 2023 af.

Voor de nieuwe contracten willen de gemeenten actuele en goed haalbare technieken in laten zetten.

De resultaten van toen en nu

Afvalsoort (in kg/per persoon)	2011	2018	2021
Totaal huishoudelijk afval	530	701	678
Tuinafval	284	420	391
Krukenafval	17	88	71
Oud papier en karton	83	85	82
PMD		42	48
Verspekingsglas	24	26	27
Huishoudelijk restafval (tjn)	198	23	24
Grof huishoudelijk restafval	9	12	12
Steenpuin		9	8
Luisers		8	9
Tandiel	7	8	8
Metselen	3	6	6
E-waste (electronische apparaten)		3	5
Metresen		2	1
Klein Chemisch Afval (KCA)	1	1	1
Vielglas		1	1

Bron: CBS

Tot slot

Tot slot: de inwoners van Horst aan de Maas bewijzen wat er mogelijk is, als het scheiden van afval gemakkelijk wordt gemaakt.

Meer dan 90% afvalscheiding is bij ons al sinds 2012 de praktijk. De sleutel daarvoor is: verstrek de juiste middelen om het afvalscheiden makkelijker te maken.

Bijlage 2 (hoeveelheden huishoudelijk afval Horst aan de Maas/Stadskanaal)

	Hoeveelheid huishoudelijk afval 2021			
	Horst aan de Maas		Stadskanaal	
	kg/inw	%	kg/inw	%
Totaal huishoudelijk afval	677,8	100	696	100
Huishoudelijk restafval	24,2	3,60%	145,5	20,90%
Grof huishoudelijk restafval	11,8	1,70%	74,5	10,70%
GFT-afval / Keukenafval	70,6	10,40%	95,6	13,70%
Grof tuinafval	391,2	57,70%	56,7	8,10%
PMD-fractie	46	6,80%	26,8	3,90%
Verpakkingsglas	27,4	4,00%	20,5	2,90%
Luiers	8,5	1,30%		0,00%
Oud papier en karton	62	9,10%	57,8	8,30%
Textiel	7,5	1,10%	4,8	0,70%
Schoon puin	7,5	1,10%	92,8	13,30%
Houtafval (A- en B-hout)	5,4	0,80%	74,1	10,60%
Houtafval (C-hout)	0,1	0,00%	9,2	1,30%
Bruikbaar huisraad		0,00%	8,9	1,30%
Metalen	5,9	0,90%	7,2	1,00%
Afgedankte elektr(on)ische appara	4,6	0,70%	5,3	0,80%
Harde plastics	0,2	0,00%	4,8	0,70%
Gips	0,2	0,00%	3,1	0,40%
Klein chemisch Afval (KCA)	1,2	0,20%	2,7	0,40%
Schone grond		0,00%	1,8	0,30%
Vlakglas	0,9	0,10%	1,5	0,20%
Asbesthoudend afval	0,5	0,10%	1,5	0,20%
Matrassen	1,2	0,20%	0,8	0,10%
Frituurvet en -olie	0	0,00%	0,1	0,00%
Bitumenhoudende dakbedekking		0,00%	0	0,00%
Vloerbedekking	0,8	0,10%		0,00%
Autobanden	0,1	0,00%		0,00%
Piepschuim		0,00%		0,00%

Bijlage 3 (resultaten afvalchallenge)

Resultaten afvalchallenge juni 2023										
Onderwerp	Prestaties in kg					Gestelde vragen				
	week 1	week 2	week 3	week 4	totaal					
	1	2	3	4	totaal	1. huishouden samenstelling	2. inzamelmiddelen	3. gekochte producten	4. weggebrachte producten	5.aanvullende vragen
						1. Woont u in laag- of hoogbouw	1. Gebruikt u een nee/nee of een ja/nee sticker	Hoeveel producten heeft u in de challengeperiode gekocht?	Welke producten en hoe vaak heeft u deze gebracht naar afvalbrengstation (of andere verwerker)	1. Wat doet u met veegvuil/zand
						2. Uit hoeveel personen bestaat uw huishouden	2. Heeft u een compostvat			2. Koopt u nu meer glazen verpakking i.p.v. plastic
						3. Heeft u inwonende kinderen jonger dan 15 jaar	3. Heeft u een PMD-zakkenhouder			3. Laat u kapotte producten repareren
						4. Hoeveel huisdieren heeft u	4. Gebruikt u een afvalbak met meerdere compartimenten			4. Hergebruikt u verpakkingen
						5. luiers	5. Heeft u nog (zelfgemaakte) inzamel-middelen			5. Aanvullende suggesties
						6. babyvoeding uit glas				6. Wilt u zich aanmelden voor de afvalclub
Deelnemer 1	0,79	0,37	0,116	0,711	2,0	1. laagbouw	1. geen sticker	verse groente zonder verpakking (12x)	geen	1. restafvalcontainer
						2. 2	2. nee	spinazie in karton verpakking (1x)		2. ja
						3. nee	3. nee	producten in glazen verpakking (12x)		3. ja, wasmachine, wasdroger, vaatwasser, mixer, strijkijzer, stofzuiger en blender
						4. 1	4. ja	producten in plastic verpakking (8x)		4. ja
						5. nee	5. nee	batterijen (1x)		5. ja, ook in 2024 weer een afvalchallenge uitvoeren
						6. nee				6. ja
Deelnemer 2	0,663	0,303	0,931	0,354	2,3	1. laagbouw	1. nee/nee	producten in glazen verpakking (5x)	groot metaal (1-3x)	1. op de composthoop
						2. 2	2. nee	medische producten (10x)	kca (1-3x)	2. nee
						3. nee	3. ja		vlakglas (1-3x)	3. ja, wasmachine, wasdroger, vaatwasser
						4. 1-2	4. nee		puin (1-3x)	4. ja
						5. nee	5. ja, compostvat		hout (1-3x)	5. nee
						6. nee			harde kunststoffen (1-3x)	6. nee
									grof huishoudelijk afval (1-3x)	
Deelnemer 3	4,349	2,579	3,509	1,969	12,4	1. laagbouw	1. geen sticker	verse groente zonder verpakking (25x)	geen	1. in de restafval- of gft-container
						2. 4	2. ja	planten en snijbloemen (10x)		2. nee
						3. nee	3. ja	producten in papieren verpakking (36x)		3. ja, wasmachine, wasdroger, vaatwasser
						4. 0	4. nee	producten in glazen verpakking (11x)		4. ja
						5. nee	5. nee	producten in plastic verpakking (>100)		5. ja
						6. nee		textiel (1x)		6. ja
								medische producten (1x)		
								batterijen (1x)		
								lampen (4x)		

Deelnemer 4	1,174	1,491	1,193	0,946	4,8	1. laagbouw	1. ja/nee	verse groente zonder verpakking (9x)	geen	1. in de gft-container
						2. 2	2. nee	planten en snijbloemen (3x)		2. nee
						3. nee	3. ja	producten in papieren verpakking (7x)		3. ja, wasmachine, wasdroger, vaatwasser, oven, stofzuiger
						4. 0	4. nee	producten in glazen verpakking (2x)		4. ja
						5. nee	5. oud papierdoos en ijzerbak	producten in plastic verpakking (17x)		5. nee
						6. nee		textiel (1x)		Zou het prettig vinden als glas en andere afvalstromen, aan huis worden opgehaald
								medische producten (1x)		6. nee
								batterijen (1x)		
Deelnemer 5	0,312	0,232	0,055	1,115	1,7	1. laagbouw	1. ja/nee	verse groente zonder verpakking (13x)	luiers/incontinentiemateriaal (>6)	1. in de gft-container
						2. 3	2. nee	planten en snijbloemen (3x)	elektrische apparaten (1x)	2. ja
						3. nee	3. ja	producten in papieren verpakking (3x)	grof tuinafval (1x)	3. nee
						4. 1-2	4. nee	producten in glazen verpakking (4x)		4. ja
						5. ja, wel luiers	5. nee	producten in plastic verpakking (8x)		5. nee
						6. nee		textiel (3x)		Zou graag een afvalbrengpunt willen voor incontinentie materiaal
								medische producten (12x)		6. nee
								batterijen (1x)		
								apparaten (1x)		
								luiers (18x)		